

Egy rendelettervezet margójára

A környezet- és az egészségvédelem, valamint az élelmiszerbiztonság erősítése céljából egységesíteni kívánja a növényvédő szerek elállítását, forgalmazását és felhasználását az Európai Parlament. A rendelettervezet már harmadik éve készül, a szakmai egyeztetések folyamatban vannak, de a részletekről a tagországok szakmai szervezetei még élénk vitákat folytatnak.

Szolgálja-e a mezőgazdaság érdekét a tervezett új uniós növényvédelmi szabályozás? Ezzel a címmel rendezett tanácskozást a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara, a Gabonatermelők Országos Szövetsége valamint a Növényvédő szer-gyártók és Importőrök Szövetsége Egyesület. Az ott elhangzottakhoz szeretnék néhány gondolattal hozzájárulni.

Általános kérdések

Érdekes megállapítanunk, hogy nemzetközi összehasonlításban a magyar növényvédelmi szervezet a legjobbak közé tartozik. A növényvédelmet magas szintű jogszabályok támasztják alá, a növényvédő szerek forgalomba hozatalát az illetékes minisztériumok egyetértéssel engedélyezik, a piacgazdaság számára termelői nagygazdaságokban növényvédelmi mérnökök irányítják a munkát, és többszörösen közéleti és lakossági szolgáltatást is végezve, hatékonyan működnek a megyei növényvédelmi állomások.

A készül ben lev szabályozás az Európai Unió tagországait három zónába sorolja:

a déli mediterrán, a középső és az északi részre. A középső zóna Írországtól Romániáig terjed és ebbe tartozik – természetesen – Magyarország is. A zónán belül egységes szabályozás alapján kívánják a növényvédő szerek használatát engedélyezni, ami a klimatikus és termelési körülmények eltérése miatt igen problematikus

még akkor is, ha csupán a gombabetegségek és a rovarkártétel arányait vizsgáljuk az óceáni klímájú Anglia és a kontinentális Magyarország között.

A rendelettervezet meg kívánja szüntetni a növényvédő szerek eddigi három forgalmi kategóriáját (I., II. és III.), amelyek közül a III. kategóriába sorolt szereket csak engedéllyel lehet megvásárolni és felhasználni. Ennek az engedéllyel kiadásához képesítés szükséges. Az új szabályozás szerint csak két forgalmi kategória lesz: szabad forgalmazású és szakember által használható szer.

A kemikáliákkal folytatott termelés kockázatának csökkentésére az összes hatóanyagot felülvizsgálják. A hatóanyagok engedélyezése uniós jog és kötelezettség lesz, de a készítmények forgalmazásának és alkalmazásának az engedélyezési jogát az egyes tagországok birtokolják.

A vegyszerek korlátozása

A szabályozás legfőbb feladata a biztonság fokozása, aminek érdekében számos még korszerű szer is kivonnak a forgalomból. Nem marad a növényvédő szerek között például hatékony talajfertőtlenítőszer! Nehéz lesz megvédeni a növényeket a fuzáriumtól. A kiskultúrák biztonságát veszélyeztetni, hogy jelentősen csökken a levélorvosság, a monília és a baktériumok ellen használható szerek száma. Problematikussá válik

FOTÓ: PHIG ARCHÍV

Légi növényvédelem - csak vészhelyzetben?

a tripszek, a pajzstetvek, a mezei pocok, a lőtűcsök, a meztelen csiga elleni védekezés, ami a kertészek munkáját nehezíti meg. Kivonják a forgalomból a méhekre veszélyt jelentő növényvédő szereket. A gyomirtó szerek korlátozása bizonyára szükségessé teszi majd a mechanikus talajmunkákat és valószínűleg fokozza az allergén pollenszemcsék számát a levegőben. A kórokozó gombák elleni védekezés csökkenése pedig (az általuk termelt toxinok miatt) enyhébb vagy súlyosabb táplálkozási és élelmiszerbiztonsági kockázatot eredményez.

A vegyi növényvédelem visszaszorítása szükségessé teszi az egyéb módszerek hatékonyabb alkalmazását, ha nem kívánjuk veszélyeztetni a jelenlegi termésállagokat és a termények beltartalmi értékeit. Ezért szükségessé válik a növényvédelemben használt gépek és eszközök műszaki állapotának javítása és korszerűsítése. A repülőgépes növényvédelmet a szabályozás csak a legszükségesebb vészhelyzetekben kívánja engedélyezni és kivonná a használatból a háti permetező gépeket.

Az eddiginél fokozottabb figyelmet kell fordítani a betegségekkel szemben rezisztens növényfajták termelésé-

re és a szerrotációra. Jóllehet ez növeli a szükséges kézi munkaerő mennyiségét, mégis nagyobb mértékben kell alkalmazni az agrotechnikai növényvédelem (metszés, egyelés, korszerű koronaformák stb.) lehetőségeit. Ki kell munkálni a biztonsági sávok adta betegség-megelőzési módszereket. Mindehhez a még nagyobb szakértelem és a jól szervezett ellenőrzési rendszer is nélkülözhetetlen.

A várható következmények

A tervezett szabályozás következtében elkerülhetetlenül drágulnak az élelmiszerek termelési költségei és csökkennek a termésátlagok. Ez utóbbi - a számítások szerint - búzánál hektáronként 1-1,5 tonna, kukoricánál 2-2,5 tonna, burgonyánál 1-1,9 tonna, szőlőnél 0,5-1 tonna lehet. A szabályozás kedvezően befolyásolja a génmódosított növények termelésének elterjedését.

Veszélyt jelent az, hogy a termelés gazdaságosságának csökkenése és az árak növekedése következtében az uniós kívüli országokból nagyobb mennyiségű, élelmiszer-egészségügyileg kevésbé ellenőrzött agrártermék áramolhat be és kockáztathatja a lakosság élelmiszerbiztonságát.

BÁLINT GYÖRGY